

ეროვნული
გზაობა

თეფრი გორგი

პარიზი

ავგისტო-ოქტომბერი 1932 წელი
№ 55-56-57

ქართველ პატრიოტთა ორგანო

Journal de l'Organisation des Patriotes Géorgiens «THETHRI GUIORGUI»

Rédaction : THETHRI GUIORGUI, 11, Porte Champerret, Paris XVII

რედაქტორი მ. წერეთელი.

Le Directeur : M. TSERETHELI

Paris

Avril-Octobre 1932

No 55-56-57

ქართველ ახალგაზრდათა საუბარებში

ახალ და ძლიერ იდეას ყოველთვის ახალგაზრდობა წამოაყენებს ხოლმე და სცდილობს, საზოგადოებრივ ასპარეზზე, ძველების ადგილი დაიჭიროს. ამიტომაც ახალ თაობას ძველი თაობა სისასტიკით წინა აღუდგება ხოლმე, და ეს წინააღმდეგობა თავდაცვის ინსტინქტის კანონია.

ახალგაზრდა იესო შეგებრძოლა ძველ ქვეყანას. მას გაჰყვა ახალგაზრდობა და ის ხნიერნიც, რომელთათვის ქამთა მსვლელობას ჯერ სულიერი ძალა არ ამოეწირა. ხოლო ძველი ქვეყნის ქურუმებმა არ ინდობეს იესოსთვის ადგილის დათმობა. მათ იგი დაჰმეს: მატყუარობა და მზაკრობა შესწამეს, აწამეს და ჯვარს აცვეს. მაგრამ მაცხოვრის სიყვლილმა ძველი თაობა ვერ იხსნა. მოძღვარის ფაზიკური მოკვლით მისი იდეა, თუ იგი ცხოვრების მოთხოვნილებას უპასუხებს, არა კვდება, სანამ თავის მისიას ბოლომდე არ შეასრულებს. ჯვარ-ცმულმა მინც ვაიმარჯვა. მან გარდაცვალებული და მოკვდილებული მათი ვიწრო წრე, რომელს ფილოსოფოსი ბერგსონი „შემოღობილ რკალს“ უწოდებს და ადამიანთა-შორისი გრძობის სფერო საკაცობრიო ფართო ველზე გადაიტანა. იესომ დაანგრია ძველი მორალის ქვეყანა და ახალი წნეობის სამყარო აღაშენა. ვაიმარჯვა მკვდრებით მაცხოვრება, რათგან ის ცეცხლი, რომლის შესახებ იგი ბრძანებდა ხოლმე: „ამ ქვეყნად ცეცხლი მოვიტანე“-ო. ძველ ქვეყანას უკვე წაიკლებული ჰქონდა. ეს ცეცხლი სათნოების და სიყვარულის ცეცხლი იყო. სიყვარულის ცეცხლით დასწვა და დაამხო ქრისტემ ცხოვრების დაძველებული ვითარება. ეს იყო ქრისტეს აღდგომა!

მაგრამ აი მავალითები საქართველოს ისტორიითგან. სულ ახალგაზრდა დავით მეფე მოღვაწეობის ასპარეზზედ ახალი იდეებით გამოვიდა. მან გაილაშქრა ფეოდალური წყობილების წინააღმდეგ, რომელიც დროს უკვე მოეჭაბა და მით ცხოვრების მანეჟი ფაქტორად ქცეულიყო. ფეოდალური სისტემის ნაცვლად დავითს სურდა შეუზღუდველი მონარქიის დაარსება, რასაც იმდროინდელი საქართველოს ინტერესები საჭიროებდნენ. მაგრამ ფეოდალებმა არ მოისურვეს ახალი წესისათვის თავისი უფლებები დაეთმოთ და ჰაბუკ გვირგვინისაგან მტრულად და სარკაზმით შეხედნენ. მის მომხრეებს „უგვარონი“ დაარქვეს. იარაღსაც კი მიმართეს. დავითმა მინც ვაიმარჯვა და მას, ვისაც არისტოკრატია „უგვაროთა მეთაურად“ ნათლავდა, მადლიერმა საქართველომ დიდი „დავით აღმაშენებელი“ უწოდა.

ოც და ორი წლის ილია ჭავჭავაძე და მის გარშემო დარაზმული ახალგაზრდობა საზოგადოებრივ ასპარეზზედ ახალი სიტყვით გამოვიდნენ. მათ მოისურვეს დაძველებულ სამწერლო ფორმათა და სტილის გადახალისება; ბატონყმობის მოსპობა; მოდერნიზებული ცხოვრებისათვის მომჭემი სულის შთაბერვა. მაგრამ ძველები მათ ირონიით შეხედნენ: „აკაკიებო, ბაკაკიებო, საითგან კნავითო,“ დაუწერეს. არც სხვა მხრივ დაინდეს: თვით ილიას მოკვლაც კი დაუპირეს. ძველების ასეთი გაბოროტება იმითი აიხსნება, რომ იგინი ინსტინქტიურად მიხედნენ, რომ ილიას ხმა სუსტი კნავილია კი არ იყო, არამედ მათ მიერ მოპოვებული მდგომარეობის დასამარების ზარების მრისხანე რეკვი; ეროვნული სიღრმითგან ამოვარდნილი ქარიშხალი, რომელიც ძველი ვითარების ადგვას ლაშობდა. ეს სურათი შეიღობა და მამათა შორის ბრძოლისა დამაღწეველია, მაგრამ აუცილებელი, რათგან ასეთია ცხოვრების კანონი, როგორც სოციალურ აგრეთვე ბიოლოგიურ დარგში. „იგი წავა და სხვა მოვა ტურფასა საბაღაროსა“-ო- ბრძანა დიდმა ფილოსოფოსმა-მგოსანმა.

ისტორია მეორდება. დღეს, საქართველოს ცხოვრების წილში ადგილი აქვს იმვე შეხლას ძველსა და ახალ ძალათა შორის. თ. გიორგი ებრძვის ძველი პარტიების მდორედ ქმნილ იდეოლოგიას და მათ ფიქლოლოგიას. რასაკვირველია დაძველებულ აზროვნებათა მესვეურნი თ. გიორგის სიძულვილით და ირონიით შეხედნენ. მაგრამ სიძულვილი და ირონია ძლიერი იდეის წინააღმდეგ მეტად სუსტი იარაღია. ხოლო თ. გიორგის იდეა დიდი და ძლიერი იდეაა. თ. გიორგიმ საქართველოს მომავალს უკვე იდეური საფუძველი ჩაუყრა. მან ქართული პატრიოტიზმი, რომელიც აქამდე მხოლოდ ქართველი ხალხის გრძობაში იყო და თეორიული გამოქვეყნება არა ჰქონდა, მეცნიერულად დასაბუთა, რეალური ფორმა მისცა

მით, რომ მოძრაობად აქცია, იდეის სახე მიანიჭა, პრინციპის სიმალღებედ აიყვანა და პოლიტიკურ ფორმულად გამოსთქვა: „ინტეგრალური ნაციონალიზმი“. ესრედ სამშობლოს იდეად ქმნილი პატრიოტიზმი ქართველი ხალხის მთავარ მიზნად დასახა: «საქართველო უწინარეს ყოვლისა». ე.ი. მიზანს ქართველი ხალხის ბრძოლისა უმთავრესად საქართველოს კულტურული წარმატება და პოლიტიკური ძლიერება უნდა შეადგენდეს. ამნაირად, თ. გიორგიმ პატრიოტიზმი გრძობის, ე.ი. ბუნებრივ ფარგლებითგან გამოიტანა და გარკვეული იდეის და იდეალის მაღალ საფეხურზედ აიტანა. სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ: ინსტინქტიური პატრიოტიზმი შეგნებულ და მეცნიერულად დასაბუთებულ ნაციონალიზმად განავითარა. მხოლოდ ამნაირ მაღალ საფეხურზედ აყვანილ ნაციონალიზმს ძალუქს ინსტინქტიური გრძობა სამშობლოსადმი განუახლებდრელ სიყვარულად აქციოს.

მაგრამ თ. გიორგი თეორიული შემოქმედებით არ დაკმაყოფილდა, არამედ ესრედ გამოქანდაკებული ნაციონალიზმი მოქმედებაში გადაიტანა და დისციპლინაში განავლო: მან შექმნა დისციპლინით აღჭურვილი მომჭემი პოლიტიკური ორგანიზაცია; ქართველი ახალგაზრდობა იერარქიული დისციპლინით დაარსდა. ეს იმით, რომ პატრიოტიზმის, ნაციონალიზმის ბუნება დინამიკია, ე.ი. მოქმედება, მოქმედი ძალა, ხოლო ყოველ მოქმედებას უნდა ჰქონდეს მიზანი, და მიზნის მიხედვით საჭიროებს ძალათა დარბზვას და დისციპლინას. ყოველი ზემო აღნიშნული ნიშნავს ნაციონალიზმის სრულ გამოქმედებას, ინტეგრალურ ნაციონალიზმს.

რასაკვირველია ჯერ ეს ხდება შედარებით პატარა მასშტაბში. ყოველივეს ხომ დასაწყისი აქვს? ბიოლოგიური თუ სოციალური ორგანიზმი სანამ თავის სრულ განვითარებას მიაღწევს ჯერ ხომ ჩანასახია. ხოლო ეს ჩანასახი, თუმცა მიკროსკოპიულად, მაგრამ მინც ატარებს მთელ იმ სახეს, რომლად იგი მომავალში უნდა გაიხარდოს. სანამ იესოს ნახევარი მსოფლიო მიუღებდა, ჯერ ხომ მხოლოდ რამდენიმე მოწაფე ჰყავდა? მაგრამ ეს მცირე წრე ქრისტიანთა, უკვე ატარებდა თავის არსში მთელ მომავალ ქრისტიანულ სამყაროს. ეს პირველი პატარა ჯგუფი და დღევანდელი ქრისტიანული მსოფლიო ერთი და იგივე წნეობრივი შენობაა და უკანასკნელი წარმოდგენს მხოლოდ პირველის პროგრესიულ და ბუმბერაზულ განვითარებას. დავითიც და ილიაც, სანამ გამოსჭვდებდნენ საქართველოს ახალ სახეს, მას უკვე საკუთარ არსში ატარებდნენ.

აგრეთვე თ. გიორგი დღეს უჯრედი მომავალი აღორძინებული საქართველოსი; იგი პატარა საქართველოა, რომელიც დიდ და აღორძინებულ საქართველოდ განვითარდება. დღეს ეროვნული შემოქმედება ხდება თ. გიორგულ უჯრედში, რომელიც ხვალ დიდ და აღორძინებულ საქართველოს სხეულად გაიზრდება. ამას უნდა დაუფიქრდეს ქართველი ახალგაზრდობა. ის გზა რომელზედაც საქართველო უნდა გაიაროს თავის გადახალისების პროცესში, ის ნიადაგი, რომელზედაც უნდა აღორძინდეს იგი, თ. გიორგიმ თეორიულ-მეცნიერულად უკვე დაიმუშავა. ამას უნდა მიხედვს ქართველი ახალგაზრდობა.

ლეო კერესელიძე.

პასუხად „ახალ ივერიებს“

«ახალი ივერის» №5-ში მოთავსებულია წერილი ვინმე „ტფილისელისა“, რომელიც «თეთრი გიორგის» ახსნას ამლევს, რომ ეროვნულ-დემოკრატიული პარტია არ დაშლილა და ის კვლავ არსებობს. ჩვენი პასუხი ზედმეტიც არის, რათგან მის დებულებას ჯერ ის ფაქტი აბათილებს, რომ მას სჭირდება მტკიცება მისი არსებობისა. და მეტი, იგივე ნომერი თავით ბოლომდე იმის მტკიცებას წარმოადგენს, რომ ეროვნულ-დემოკრატიული პარტია მათივე უხეირო მადღაწეობით დაიშალა და მოისპო.

და, მართლაც, აბა დაგვანახონ, ჩვენ ვუსმენთ: ვინ შეადგენს დღეს ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიას!

პირველი მათი ლიდერი, გრ. ვეშაპელი, ერთი ჯგუფით, გაკომუნისტდა და მისი ბედი ყველამ უწყის. მეორე ლიდერი, გვაზავა, დიდი ხანია თავისი ჯგუფით მენშევიკებთან თანამშრომლობს. მესამე ლიდერი, სპ. კელია, დიდი ხანია თავისავე პაროზელმა «ამხანაგებმა» პარტიითგან გამოიტაცეს.

ხოლო თუ რას აკეთებს თქვენი მეოთხე ლიდერა, ალ. ასათიანი, ეს თქვენ კარგადა გაქვთ აწერილი და ჩვენც ხელს გიწერო. ცხადია, „თეთრი გიორგის“ კორესპონდენტი კი არა, თვით ლმერთი და მისი წინასწარმეტყველები კი ვერ გამოარკვევენ, თუ რომელია ამ ლიდერთა შორის ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის „თავმჯდომარე“ და რომელ ტაძარში ლოცულობს მისი მრველი.

ასეთი აზრის აღნიშვნით „თეთრი გიორგის“ წერილის ავტორს არ უფიქრია დაერღვია ის მეგობრული ტონი, რომელიც დატულია მის წერილში. ავტორმა სარეცენზიო ეურნალი მიიღო ახალ ორგანოდ, ახალი მეხუთე ჯგუფისა და მიიჩნია განწმენდილად ყველა იმ ცოდვებისაგან, რომელიც ისე უხვად დაგროვა აღნიშნულმა ოთხმა ჯგუფმა. „ახალმა ივერიელმა“ ეს ვერ გაიგო და მტრულად მიიღო, რამაც ისე ააღელვა, რომ „ბიბლიოგრაფიის“ ბოლოში ავტორის სახელი ვერ შეაჩნია და აწონიმი უწოდა მას, ხოლო თავის უშიშარსო „ახსნაში“ უხეში ლანძღვით გაგვიმასპინძლა.

ამ გვარ წერილებზედ პასუხის ვაცემა ჩვენ სასურველად არ მიგვაჩნია. მაგრამ იქ აღნიშნულმა ორმა დებულებამ გვაიძულა ერთხელ და სამუდამოდ სათანადო პასუხი გავგვცა.

პირველი: ...ათასობით ვეწირებოდით საქართველოს განთავისუფლების საქმესო!... ..სად იყვენ, ან სად არიან დღეს თეთრი გიორგელებო!...“ ვკითხულობთ ამ ბავშურ გულბრწყინობას და გვეცინება.

თუ „თეთრი გიორგის“, როგორც ორგანიზაციას, უსაყვედურებთ, ბავშობაა. როგორ შეიძლება მოსთხოვოთ „თეთრი გიორგის“ მოღვაწეობა იმ ხანაში, როცა ის არ არსებობდა. „თეთრი გიორგი“ შემდეგ დაიბადა და მტკიცედ ჩამოყალიბებული ორგანიზაცია უფრო გვიან შეიქმნა; თქვენ ჰკითხულობთ, თუ რას აკეთებდა „თეთრი გიორგი“ მაშინ, როდესაც ჯერ დაბადებული არ იყო? საკვირველია?!

ხოლო თუ თქვენ იმ ხალხს უსაყვედურებთ, ვინც დღეს „თეთრი გიორგის“ რიგებში მოღვაწეობს, იგივე უაზრობას იჩენთ. განა ჩვენც იქ არ ვიყავით, სადაც თქვენ? განა ჩვენ ქართველი ხალხის ბრძოლაში ისეთივე მონაწილე არ ვიყავით, როგორც ყოველი ქართველი? განა იმ დროს ჩვენც იმავე სოციალ-დემოკრატიულ და ეროვნ-დემოკრატიულ პარტიებში არ ვმოდგავოდით? განა დამოუკიდებლობის დაკარგვის შემდეგ, მრავალი ჩვენთაგანი, 8-მ წლის განმავლობაში მტრის ტყვეას გულ მიშვერილი არ ვიდევით ბრძოლის ველზე? განა ჩვენ ისევე, როგორც თქვენ, და ყველა ქართველებს, ერთნაირად არ ამოგვიკლტეს დედ-მამა, და-ძმა, ერთნაირად არ გვიწოკეს ოჯახი და გადაგვიწვეს სახლ-კარი? დღეს იმაზედ ლაპარაკი, თუ ვინ მეტი იბრძოლა, ვინ ნაკლები, ან უსაქმოდ ან და ბოროტი ადამიანის საგანია. ვის ძალუქმს ამისი აწონა და გაზოვა?

ხოლო, მართლა „მინიაკობისა“ და გადარეულობის შედეგი უნდა იყოს ის, რომ ამ დიდი ტრაგედიის დროს ერთ-ერთი დაშლილი პარტიის ეროვნ-ერთი ჯგუფი ერის მიერ ნაწარმოებ ბრძოლებს თვით ისაკუთრებს. თურმე „ახალი ივერის“ ჯგუფი ქართველი ერის განსახიერება ყოფილა! დიან, ნორმალურ დროს ეს მოვლენა დიდად კომიკური იქნებოდა, ხოლო დღეს...

მაგრამ ბოლომდე მიყვეთ. ამ ხალხს იდეური ბრძოლა და მისი შინაარსი დიდი ხანია დავიწყებული აქვს და ხშირად მთელს კამათს იმის გარშემო ატრიალებენ, რომ მოპირდაპირე მიმართულების ერთ-ერთ წევრს ოდესღაც, სადღაც, რაღაცა დაუშავებია.

თუ მხედველობაში გყავთ „თეთრი გიორგის“ ის წევრები, რომელნიც 1921 წლითგან უცხოეთში არიან და მონაწილეობა ვერ მიიღეს მას შემდეგ საქართველოში მომხდარ ბრძოლებში, ასეთები თქვენი ორგანიზაციის წევრთა შორის განა ცოტანი არიან? ზევრმა საქართველო მაშინ დასტოვა, როცა რუსები არ შემოსევოდნენ ჩვენს ქვეყანას. დღეს რა აზრი აქვს იმის ანგარიშს, თუ ვინ ადრე გამოიტყა და ვინ გვიან? 1)

1) 1929 წელს საქართველოთგან ასამდე გლეხი და სტუდენტი გამოიტყა. „ბრძოლის ხმაში“ მათ „დამფრთხალნი და შეშინებულნი“ უწოდა. თქვენი „მებრძოლი“ ჯგუფი სად იყო მაშინ? რატომ პასუხი არ გასცა? სდუმდით ან ადასტურებდით, რათგან გამოქცეულთა შორის თქვენი პარტიისა არავინ აღმოჩნდა. ხოლო, როდესაც 1500 სული მთელი დატვირთული გემით: ფარდაგ-ხალიჩებით, დანა-ჩანგლით, სკამ-ლოგინებით, თევშებ-მათლავებით და სხვა ბარგი-ბარხანით უცხოეთს გადმოიხვეწა, ამას დიპლომატიური მისია უწოდეს და თქვენც ვერს უკრავდით!

ან და, აქ მყოფთა საქართველოში დარჩენილი მშობლები თუ შვილები, და-ძმა თუ სხვა ნათესავები—პარტიულნი თუ უპარტიონნი—ყველა ერთად არ იბრძოდან? ნუ თუ ბრძოლის ველზე დაღუპული ყველა ნულოვანი - დემოკრატი იყო? მაშ მთელი ქართველი ერთი ერთგულ-დემოკრატი ყოფილა! მაშ ვილას, ან რაღას ეღაპრებოდა? ვეღარ მოგისვენიათ: „თეთრ გიორგის“ წარსული არა აქვს, არ უბრძოლიათ. ამბობთ: „თეთრ-მა გიორგიმ“ ახლა იხილა მზის სინათლე და იმავე დროს და-უყვრებოდა მას სიმწიფის მოწმობას სთხოვთ. ახირებულნი! და უფრო ახირებული კიდევ ის არის, რომ თქვენ „თეთრი გიორგის“ ცნობაც არ გსურთ, ხოლო როდესაც მის არსებობას მწარედ იგონებთ ხსენებ, მაშინ პრეტყელ-პრეტყელ მოთხოვნებს წამოუყენებთ. და ისიც როდის? რა პირობებში? „თეთრი გიორგიელები“ უკანასკნელ ლუკმას იკლებენ და ორგანიზაციის საქმეს სწირავენ, ორგანოს უძაგებენ და სხვა ათასგვარ საქმიანობას ეწევიან, იმის გაკეთებას, რაც თქვენ მშვიდობიან და თავისუფალ პირობებში ვერ გააკეთებთ, სხვას, აქ, ტყვეობაში სთხოვთ, როცა ხალხი ულუკმა-პუროდ დამარწის და ქარხანაში სამუშაოს შოვნა სანატრელად გაჰხდომია!

თქვენ ხომ დიდი ხნის დაბადებულნი ბრძანდებით! თქვენც ხომ პარტიის „კაფეტაში“ არ გამოჩვეულხართ! თქვენ, თქვენი პარტიით, ხომ სამშობლოს მშენ მოსწარით, და აბა ერთი ბრძანეთ, რომელი ერთგული საკითხი დააყენეთ და დიდი-დიდი დაბადებულნი თითქოს მენწყვილების მოწინააღმდეგედ, მათ მაჩანჩალად მიისწრაფვიან სამარისაკენ. თუ მენწყვილების სახელმწიფო მოღვაწეობა ნატარ-ქეციობა იყო, არა ნაკლებ სასაცილო და შესაბრალონი იყო და არის თქვენი საქმიანობა. თქვენ კი მაინც ხალხს სმენას უყრუებთ: ვიბრძოლეთ, ვიბრძოლეთ; კარგი და პატროსანი. ვთქვათ რომ მართლა გმირულად იბრძოლეთ. ხოლო, იყავით და აღარა ხართ. არ გხნდათ დაიჯეროთ?

კიდევ ერთი დიდი სენი გჭირთ: სხვის თვალში ან არსებულ ბეწვსაც კი ამჩნევთ და საკუთარ თვალში დირეც ვერ დაგინახიათ. როცა ჩვენ თქვენი ხელმძღვანელების შესახებ სულ მცირე და სამართლიან კრიტიკას დავწერთ, ხტინართ და ქვეყანას აწუხებთ: გვლანძღავენო. მაგრამ როცა ჯერი სხვათა ხელმძღვანელებზე მიდგება, თქვენ ასე იბრძობებით თითქოს ტიკინებთანა გქონდეთ საქმე, და უშვერი ლანძღვის გუდას პირს მოუსხნით.

მაგალითად: ვინ არის ის „მუდმივი ემიგრანტი“, რომლის ორგანოდაც ქურნალ „თეთრი გიორგის“ აცხადებთ? ან ვინ იბრძვის „სპარსეთის შახის დაბრუნებისათვის“? არ შეიძლება დასახელოთ! განა ჯერ ავტორის გონებრივ-ზნეობრივი ავლად-დიდების დამახასიათებელი და, მეგრე, ჩვენი ემიგრაციის სრული დაცემის შედეგი არ არის ის ამბავი, რომ გუმინდელი უსუსური ბავში მიხ. წერეთლის და ლეო კერესელიძის წარსულს დასცინის! ახალგაზრდის მიერ კრიტიკა ძველი თაობისა გასაგებია და სავალდებულოც, მაგრამ დაცინვა არა მარტო დამახარებელია სამშობლოს წინაშე, არამედ პიროვნული ღირსებისაც კი და მისი უქადრისად მოხსენება, ჩვეულებრივ მოქალაქობრივ მორალს სცილდება და ნორმალურ საზოგადოებაში ამის მომქმედება თავშესაფარი „ლაზარეთი“-ა.

ნამდვილ პარტიოტს ქართველს როგორ ეკადრება დასცინოს მიხეილ წერეთელს და ლეო კერესელიძეს, რომელნიც იყვნენ წყნრი იმ დამოუკიდებლობის კომიტეტისა, რომელმაც პირველად დააყენა საქართველოს დამოუკიდებლობის საკითხი და პირველმა შეასახა სხეული საქართველოს სუვერენობას! ეს ხომ ისტორიული ფაქტია და ამაზე უარს ვერავინ იტყვის!

თვით თქვენ ლიდერებსა ჰქონხეთ და სწორ ცნობას მიიღებთ, თუ რას ჰფიქრობდნენ და აკეთებდნენ ისინი მაშინ, როდესაც ლეო კერესელიძე, ქართველი ლეგიონით და საქართველოს დამოუკიდებლობის დროში, ტრაპიზონის ფრონტიდან რუსებს უტყვედა და იარაღით ხელში (დახსაც სასიკვდილოდ განწირული) იბრძოდა საქართველოს განთავისუფლებისათვის. ხოლო მიხ. წერეთელი, თქვენ რომ „კაბინეთის მეცნიერს“ უწოდებთ, მარტო მეცნიერებით და კალმით კი არ იბრძოდა... დიან, ძალიან გეხერხებთ თქვენი წარსულის გაბერვა და სხეულის დამცირება. ხოლო, თუ ვისმე რაიმე სუსტი მხარე გამოუნახეთ (თუნდ ეს მისი აკვნის ხანას ეკუთვნოდეს), დღისით ბუქნას დაუვლით და ღამეს თეთრად ათენებთ სიხარულის ყივილით და კვილით.

ორიოდე წლის წინად, ბ. რ. გაბაშვილი სწერდა, რომ ოდესღაც, სულთან სულეიმანის შემოსევის დროს, როდესაც ლეო კერესელიძე ახალციხიდან გამოქცეულა, ბორჯომის ხეობაში ცხენიდან გადმოვარდნილა და ამიტომ დღეს პასუხის მგებლობაში ასლევდა „თეთრი გიორგის“ ახალგაზრდობას მისი ლიდერის ასეთი წარსულისათვის. მართალია, ცხენიდან ის გადმოვარდნა, ვინც მასზედ წის, ხოლო ვინც მთელი თავისი სიცოცხლე ვირსედა წის, ცხენიდან ვერას გზით ვერ გადმოვარდნა. მაგრამ აქ დიდი დანაშაული არა სჩანს.—ხოლო რაც შეეხება პასუხისმგებლობას—უნდა საჯაროდ მოვახსენოთ ერთგულ-დემოკრატიის ყველა ჯგუფებს და ყველა სექტებს, რომ „თეთრი გიორგის“ ახალგაზრდობას იმდენი გამბედაობა შესწევს, რომ თავის ხელმძღვანელებს პასუხი მოსთხოვოს ყოველ მათ შეცდომასზედ და დანაშაულობაზედ, თუ ეს ჩაიდინეს.

და „თეთრი გიორგის“ იმდენი ძალაც შესწევს, რომ ღირსეულად დაიცვას თავისი წინამძღოლნი. თქვენმა ახალგაზრდობამ კი ვერც პირველ შემთხვევაში გამოიჩინა სათანადო შინა და ვერც მეორეში. 1)

1) თვით ერთ ჯგუფშიც „ახალი ივერიისა“ ერთიანობა არა სუფევს. მაგალითად: აღნიშნული შურნალის მე-9-ე გვერდზედ ერთი ავტორი მენწყვილების მიერ განიარაღების კონფერენციასზედ გაგზავნილ პირს „ზნეობრივად განიარაღებულს“ უწოდებს. ეს პირი კი გახლდათ ბ. გ. ვახავე. ხოლო მე-32-ე გვერდზედ იმავე ქურნალის მეორე ავტორი სწერს: „გვაზავა უდალდ სნიტკაი და მინაია“-ო, ან თქვენი მთლიანობის ერთი ჩინებული ინჟინერია!

დავანებოთ ყველა ამას თავი. წარსულზედ ლაპარაკის დრო ჯერ არ დამდგარა. ეს მშვიდობიანი დროის საქმეა. დღეს კი ისევ ბრძოლა გიმძღვრება. ესეც რომ არ იყოს, რომელი შეგნებულნი მამულიშვილი აყვედრის თავის სამშობლოს და რს; შენი თავისუფლებისათვის ვიბრძოლეო! მყვირალას ყვირილი თვით ლაღადებს მისი ბრძოლის ღირსებაზედ. განა ქაქუცა ჩოლაყაშვილის გულში ვაიფილდა ახრი ქართველი ერისათვის ესაყვედურა: ვიბრძოლე და სამაგიერო გადამიხადლეო!

ძველებს სიცოცხლეშივე ხომ ვერ დაგიდგამთ! არც სიკვდილის შემდეგ პირველ დღეებში. ახალ მიცვალებულს ჯერ დამარხავენ, მერე, რამდენიმე კვირის განმავლობაში პანაშვილებს გადუხდიან და ძველს კი უფრო გვიან აუგებენ. ხოლო მისი ისტორია, თუ ამისი ღირსია, კიდევ უფრო გვიან იწერება. თქვენ ჯერ პირველ სტადიაში ბრძანდებით. მიხედვით განვილი საფეხურებისა თავის დროზე ყველაფერს მოესწრებით, რის ღირსადაც ჩავთვლიან. იქნებ ძველიც დაგიდგან და ისტორიაშიც ჩაგწერონ!

ჩვენ კი, ნურას უკაცრავად! ჩვენ მებრძოლი თაობა ვართ, თუნდაც დაბადებულნი ყველა იმ ბრძოლაში შემდეგ, როდესაც თქვენ თქვენი გმირული თავგანწირულებით ერს უკვდავი სახელი მოუხვეჭეთ.

დიან, ჩვენ მებრძოლი თაობა ვართ. თეთრი გიორგი არის ერთგული მოძრაობა, მოძრაობა ახალი დროისა და ახალი თაობისა. ხოლო გაზეთი «თეთრი გიორგი» არ არის ორგანო «მუდმივი ემიგრანტისა», არამედ ამ ახალგაზრდობის იდეური მოძრაობის ორგანოა. ის არის ბრძოლისა და შემოქმედების ორგანო და არა საისტორიო ანალიზი.

გვეკითხებიან: „დღეს სად არის თეთრი გიორგი და რას აკეთებს?“ — აიხილეთ თვალმ, გამოიღეთ ყურიდან თითი და ადვილად დაინახავთ, თუ გულწრფელად მოისურვებთ, ვინ რას აკეთებს.

პირველი. თეთრმა გიორგიმ, ერთად ერთმა, წარბეზურულად დასვა ძირითად პრინციპად საქართველოს ინტეგრალური დამოუკიდებლობა, დაასაბუთა ეს საკითხი, იცავს მას და იბრძვის მისთვის. ოქვენი (ერთგულ-დემოკრატიის) ლიდერები კი თანამშრომლობენ სოციალ-დემოკრატებთან, რომელთათვის, დღესაც ისევე, როგორც დამოუკიდებლობის დროს, დამოუკიდებლობა მხოლოდ ტაქტიკის საკითხია. ამ თანამშრომლობის ერთად ბაზისად დემოკრატიზმია გამოცხადებული და არა საქართველოს განთავისუფლება.

მეორე. თეთრმა გიორგიმ, ახალგაზრდი გამბედაობით, დასვა რუსთაფილობისა და რუსთა გავლენის ამოღების საკითხი და შეუპოვრად იბრძვის, რათა ძირიან ფესვიანად ამოავადოს იგი. თქვენი კი, არა თუ ხელს არ გვიწყობთ ამ საქმეში, არამედ იბრძობენ ჩვენს წინააღმდეგ და იცავთ რუსებს (ამის მაგალითები? როცა გნებავთ, — მოგახსენებთ). და ბოლოს ვედარ გაგვიგათ, ვის ებრძოდით—რუსებს თუ მხოლოდ ბოლშევიკებს; ან ვინ არის საქართველოს მტერი.—რუსეთი თუ ბოლშევიკური რეჟიმი.

მესამე. თეთრმა გიორგიმ შექმნა ნამდვილი ეროვნული იდეა, დაჰკმა და სასტიკად ებრძვის იმ ურთიერთ შოჭის ქიშპობას და სიმუღილს, რომელიც მოგველინება კლასთა და პარტიათა შორის ბრძოლის სახით და რომელმაც ისედაც პატარა და განადგურებული ერთი სიკვდილის კარამდე მიიყვანა. თქვენ კი ამ ბოროტებას ხელს უწყობდით და პრინციპად გქონდათ აღიარებული.

მეოთხე. თეთრმა გიორგიმ შექმნა უმაღლესი დისციპლინით შეკავშირებული ერთგული ორგანიზაცია, რომელიც არ ეკუთვნის არც ერთს რომელიმე კლასს, ან წოდებას, ის იბრძვის მთელი ერის ინტერესებისათვის: თვითუფლის ინტერესს მსხვრალად სწირავს ყველას კერძო კეთილდღეობას. ხოლო ყველამ ერთად უნდა თვითუფლის ბედნიერებაზედ იფიქროს. თეთრი გიორგი არის ერთგულ ხალხური მოძრაობა თუ მსმვერკისათვის უფლებიანი მოქალაქე არის მხოლოდ ქარხნის ბუმა, ხოლო გლეხი რეაქციონერი და ურევნულ-დემოკრატიისათვის დასაყრდინობი მხოლოდ ვაჭარია, ზვეთის კერის ყველა მემადგენელი ნაწილი მკირდასია და თანასწორი ღირსებულობისა. თეთრი გიორგის საშეცდომი მუშისა თუ პრდფესობისა, გლეხისა, ვაჭრისა თუ სხვა მოქალაქეთა შორის არავითარი განსხვავება არ იქმნება.

თქვენ კი, ერთგვის ფსიქოლოგიის შექმნის მაგიერ, პარტიამ და ახალგაზრდობამ იხეთი სული აღზარდეთ, რომ მას, ვინც თქვენს პარტიას არ გვეუფნის, მტრად სთვლით და არაფრით დაინდობთ. ახალგაზრდობაში მუერ და გაუტანლად გააგებდით.

მესამე. თეთრმა გიორგიმ საუკეთესო ახალგაზრდობას თავი მიუყრა, გასწვრთნა, გაამაგრა და მდებრი ფსიქოლოგიის ნაგვლად შეუდრეკელი მგერმელი და ამავე დროს ზნეობისა და ერთგული ტრადიციების ნიადაგზედ შექმნილი სული ჩაჰმერა. დღეს, ამ უკვდავიერის ყამბა, ბრძოლის წყურვილით და იმედით მუშობს. ამდენ მას მისი ნამდვილი მტერი და ნამდვილი მყვეარს, დაუსახა გარკვეული მიზანი, მისგა სათანადოდ მეთოდნი ბრძოლისა და ასე შეიარაღებული გაუმზა ახალგაზრდებს. ამიტომ არის, რომ, მაშინ, როდესაც თქვენს ლიდერებს და თქვენ თვითნი გიორგის თავისუფალ საქართველებს რუსები გირჩევიანთ, ჩვენ არა თუ სიფილ-დემოკრატიის, ან ნაციონალ-დემოკრატების, არამედ ორგანიზაციის მიერ განთავისუფლებული (თუც წარმოადგენს) საქართველო გვირჩევიანთ რუსთა გარდნობას. ან რა განსხვავებაა ჩვენსა და თქვენს შორის.

ესა და მრავალი სხვა გააკეთა თეთრმა გიორგიმ მისი არსებობის მკვლე სნის განმავლობაში. გააკეთა ის-რის გაკეთებამ შეიძლებოდა ამ სამიწველ პირობებში. მაგრამ, მისგა დანახვა არ უნდა, თვალში თითი რომ ჩახაროდ, მანინ კერ დაინახავს.

ახლა ჩვენ გვითხვით: — თქვენ რაღას აკეთებთ? ერთმანეთის შერში ვიღამდებთ დღე და ვითვინდებთ დაშე. თქვენ ნაწერებში იდგის ნატამალიც კი განქნა. პირველგანათა ლანძღვა, აი, ხაჯანი თქვენი ანრდგეგისა. ვისაც გუშინ ლანძღვდით, იმას დღეს აქვთ. ვისაც გუშინ აქვდით, იმას დღეს ლანძღვთ. თქვენი ლიდერები? ზოგი ოცნებობს და

რაღაცას გლის; ზოგი, თავისი «რეალური პოლიტიკით», სადაც კარგს ფრნს ნახავს, იქით მიამხრებ. «ის იმისი მყავრია, ვისივ ერდოდ მადალია. ამ რეალურ-პოლიტიკურ აიროვნენ, დაიქსახენ და ურთი ერთი ბრძოლაში მისი შერტ გას უწევს.

თუ თქვენ, ახალგაზრდებში, ისევე დაიქსახენ, დგობი-ჩავგს, მოგისპეს ყველა ის, რაც ადამიანს ახალგაზრდობაში მაინც უნდა ასხებუკებდეს. თქვენი ახალგაზრდობა დღეს ერთს თავის ლიდერს ავირებს და ათრვებს, სვალ მეორეს. ნამდვილად კი, აღარავისი ადარა სჯერა. მაგრამ ეს მისი პრალი არ არის, რაც ლიდერებმა აჩვენეს, ის გაიმედრა.

როგორია თქვენი საქციელი უცხოელთა წინაშე? როგორ სცდილეთ აჩვენეთ სიმტკიცე ქართველთა პარტიოტებისა? ჩვენ ვნახეთ პარტიის ქუჩაზედ გამდგენილი ფორტოვადი-სურათი თქვენი მღწინავე ახალგაზრდებისა (ახალ ლიდერ-გად რომ გამდგინან), რომელთა მუსლეგს «ვცხოვრებისა» ფურცლები ამკვნიდნენ. როგორ შეასავოს უცხოელთა (ან ქართველთა) გუშინდელი თქვენი გრძელა რუსის წინააღმდეგ და დღეს «ვცხოვრებისა» ამაყავა. კიდევ მეტიც, ისინი ერთმანეთში რუსულად ლაპარაკებენ და რუსულიც სიმღერებით აყრუებენ ხალხს და ეს მაშინ, როდესაც საქართველოში ბოლშევიკურ პირობებშიც ნაკლებად აქვს ადგილი ახეთ მღვლენას. ეს მისახაბი მაგალითიც უფროს ლიდერებიდანა გაკვთ ვადმოდებული. რომელიც სიცოცხლე-მივე მათთვის პანთონის აგებასაც კი მოითხოვვენ. ეს თავისი «განბნეობი» მდთხოვნა რომ გააპროტონ, სამშოვლესათვის ნაწამებთა ღვაწლს თვისებენ. ერთი თქვენი ლიდერთაგანი, ამას წინად, საჯაროდ ამტკიცებდა, რომ დიდი მგებრძალი მამულიშვილი: კ. ავსაი, წულუკიძე, ანდრეიკა-შვილი, და თვით თვითი ქაქუცა ჩოლაყაშვილიც კი, ჩვენმა პარტიამ შექმნა... ეს! თუ გმირთა შექმნაში ასე გამდგენ-ლეგი ხართ, იქნებ ერთი ქაქუცა კიდევ მღვდნეთ და საქართველო გააყენიოდით! ჩვენ კი არ ვგვინია, რომ საერთოდ ერტობის მანდატებისათვის მქმნიშვეთ შეგმდლთ გრვრეული გმირის შექმნა და აღსრდა. 1)

აი, ახალგაზრდა მგებრძოლებო, თქვენი პარტიის საქმენი საგმირინი. და ჩვენ არც ყველა ამითი გვინდა თქვენი ახალგაზრდობა დაკავშირდოთ პერსონალურად. ჩვენ ვვხებით თქვენს იდეურ ორგანიზაციულ მოღვაწეობას და ახლაც ისე, როგორც ყოველთვის, ამას კეთილი სურვილებით გვიკარნახებთ. თუ ეს გვეყრნებთ. არც ამას მგვეშინდებთ.

კიდევ ერთს გეტყვით; დიდი ხანია აკვირებული გაკვთ ერთი ახირებული არი და, ნაკვებური დაყენევით, განუწყვტელი იმგვრებთ: —ააზი წაკვართვით, ჩვენს მოითვახეთ, პარტიოტისში ვგვიღებთ! „იხტერალური პარტიოტისში“ ჩვენ ლეკსივინიც სწერია“-ო და სხვ.

დიდ არს სახელი მენი, უფალო! ხალხი იტყვის: «ყვავს რა აქვს, კაჭკაჭს რა მისცესო». ახეა, დმერთმანი, თქვენი საქმე. აუა თქვენ რა გაკვთ, რომ სხვამ წაკვრავთ? ეს რომ მენწყვიტებმა სოქვან, კიდევ ვვხვდის. მათ თავქვეშ მარქის ყდრანი მანინ უსკვნიათ. თქვენ, აუა, დიდის გრძობით იდე-ოლოგია? თუ რამეს იტყვით აქა იქ და კანტი ვენტრად, ისიც მხოლოდ იმ აზრებზედ იტყვით, რომელიც დიდი ხანია გხვდრებამ თავისი წიადითგან განვცდა და პარტიის ჩაბარა. «იხტერალური პარტიოტისში» პირველად ჩვენ დავწერეთ ჩვენს «საქართველო»-შია. გვითანხვეით. მაგრამ, ჩვენ სომ იხტერალურ ნაციონალისმზედ მოგახსენებთ! ამ ორ გნება-თა მღრის განახვავება დიდია. იხტერალური ნაციონალიზმი, როგორც სოციალურ პოლიტიკური იდექტინა, ახალი დროის საქმეა და ლიდერული მშთან არავითარი კავშირით არა აქვს. ჩვენ არ ვისაყვედურებთ, რომ უწინ ეს იდექტინა არა გვინდათ. არ ვისაყვედურებთ იმტემ, რომ მაშინ ის არ არსებოდა და გრვრულ-დემოკრატიის შემქმნელების ნიჭ-მის შექმნას ვერ მოვთხვავთ. დღეს კი ეს იდექტინა არსებობს და მას ატარებს თვითი ვიღვრე. ან თავი და ბოლო საიდუმლოც. იუ თქვენ სამშობლოს ფინილოლოგიურ სიყვარულზედ ლაპარაკებთ, ამა ამანზედ რომელი ჰკუთათ მყელ-ფელი მგედვაუბათ! ყველას უყვარს თავისი ქვეყანა და მისთვის მგერი (თქვენგანინც და სხვაც), რასაკვირველია, სისხლსაც დადრის. მაგრამ, თანამგედვრე ნაციონალიზმი კიდევ სხვაა.

თანამგედვრე ნაციონალიზმი, ანგვრც დიდი სოციალურ-პოლიტიკური იდექტინა, დღეს, ფაშისმის სახით, მთველს მხოლოდობა მოგვცა. მისი მუსკვრის, მუსლონის, სახელი მხდვლიც ერთი კადითგან მკადრე კიდევმც გაისმის. დღეს ადარ არსებობს ისეთი ქვეყანა, სადაც გს სული არ შექტილიყვს და დიდ ფაქტრად არ გამსდარაყვს. გერთახიში მძმადობი არჩვენები ერთი მაგალითთაგანია აისისა და საუკეთესო ხარვე დღევანდელი გვრვობის მთავარ პოლიტიკურ ძალთა გამძმუდგენებისა. ერთი ბნრით ფაშისტები, რომელნიც დღითი დღე კვლის სისწრაფით იხტერ-გია, და მკადრე მსრით მენწყვიტ-პოლმგვიტები. აი, თანამგედვრე პოლიტიკური-მდობრდაპირვინი. სხვა ვარინტები შეპარჯვენ თუ შეპარცხენ, დაქვემკებულები, სასიკვდილოდ გასწადებულნი არიან. დიდი ხანი აო გაივლის და ორა-დარანშელო ძალა, ფაშისმი და კმპუნისში, ერთმანეთს მგე-გახება. ამ გადამწყვეტ ბრძოლაში, ცხადია, ყველა ჯურის ნაციონალისტები ფაშისმის მუვერთდებიან, რათგან კმპუნისში უარყოფდა გრვრეგვისა. ხოლო სოციალისტები თავს კამპუნისთა მანავში ამოწყლივს.

აი დღევანდელი სისამდგვლე. და თქვენ კი, მთველი თქვენი ძალ-ღრნით, თვალსა მხუჭავთ და ვერაფერსა მხე-დავთ.

«გვაწავლითო» წყრებით. თუ კი ისეთი რამ ვიცით, რაც თქვენ არ იცით, რატომ არ გახწავლით! სწავლა სომ სათავი-დელ არ არის? თუ თქვენ იცით რამე ახალი, გვაწავლეთ, მად-დღებას მოვიმღვინთ.

1) 23 ოქტ. ბ. დ. ვაჩანაძე კოლონიის კრებაზედ წარმოადგინა შენეირი მოვანებანი 1922 წ. ხვესურეთის აჯანყების შესახებ, საიდგანაც აშკარაა, რომ ჩოლაყაშვილი და მუსხელიშვილები სწორედ თქვენი პარტიის გარეშე ერთგულმა გენიამ შექმნა. ხოლო თქვენი პოლიტიკური პარტიები და ინტერპარტიული კომიტეტები, პირიქით, როგორც იმავე მოხსენებაში ბ. ვაჩანაძემ დღეს საჯაროდ აღიარა, ზურგიდან დანასციმდენ ამ, ერის გულითგან ორგანიულად ამონახეთ აჯანყებას. ბ. ვაჩანაძე მოვანებას ასე ათავსებ:—ამგვარად ინტერპარტიული კომიტეტის მიერ ზურგითგან დამკვრელი ლაშქრის (დუშეთის) დაშლამ ჩასცა ლახვარი ჩოლაყაშვილს გამარჯვებას და მანვე გადასწყვიტა ბედი 1924 წლის აჯანყებისო. აი, თქვენი პოლიტიკური პარტიების დამლუგელი როლი ერთგულად აჯანყებაში, თქვენივე პარტიის მეთაურთაგან დღეს საჯაროდ აღიარებული.

დალატიკი უფლები და გარეგანი

«დალატიკი» დადგმა პარიზში უნდა ჩაითვალოს დიონ-მე-სანისა და მუხომედიანის, მეტადევი ქარ უფლი კოლონიის უფერ-ული და უსაქმური ვრუბების «დალატიკის» ფუნქციად.

მაღალ-უნებურად მაგონდება ის დრეკ ემიგრაციის ცხვ-რების, რადგან მანდატურთ-უნებურთა სინდიკატი იყო ნაკლებ-რინდვანი და რისხვანიც და არ გრედა ახალი თაობის საქმეები.

ძველ ბელადთა ინტრიგების გარეშე ახალი თაღა თავის-უფლად ხერთქავდა და გულწრფელი შეკავშირებით ეძებდა სამეჭიდო ახარვებს, აღვნიშნული უანგარო წყურვილით ტემპარტიკისა და სამხარეთისა სამშობლდათვის.

მაშინ საქართველოდან ახლად გადმოსახლებულებმა მდიტანეს ვერმანითან პირისში მამულიშვილთა უკანასკ-ნელი სიტყვა, სიტყვა მთლანდობისა და ერთობის, მტრების უკანასკნელი გრმანება.

ახალგაზრდათა თაღნდობით პარიზში დაარსდა თეორ-გიკრული წრე, «ვოლტერის» საქმის შემდეგ დადგმულ იქმნა პარიზში პირველი წარმოდგენა. მისმა ავტორმა მოწინავე-ლად აამდგრა ახალგაზრდობა: «თუ ემიგრაციას ავლია გრ-ცია, ალბათ უარმადია!»

ბევრმა დრეკ განვლდა მას შემდეგ, მაშინდელი დრამატი-ული წრის მოქმედება შესწყდა. ძველმა გელადებმა დაიწყეს პოლიტიკანობა ემიგრაციაში. ყოველი მათგანი ჩემულდობდა, თეთრი გიორგი მე დავაარსეო, მერე კი ყველა ერთად, თუ ცალ-ცალკე, შეებრძოლა მას. სწავი ახალგაზრდა წაყვა ძველ ბელადებს. ახალგაზრდობაშიც ძველების წამაძვით დაითგა შევლი და შერი.

«პარტიულემა» დასტოვებს თეთრი გიორგის რიგები და კვლავ დაუბრუნდენ პარტიებს. თეთრმა გიორგამ მაინც გა-ნაგრძო თავისი გზა.

«დალატიკის» შემდეგ მაგონდება ყველაფერი ეს, რასაც დღეს უფრო დაწერილიყავით დავებრუნდები. ახლა კი ვუთქვამ: თუ მაშინ ემიგრაციის აკლდა გრცია: დღეს მას დაეპატა სხვა უფრო მიმე ნაკლი და ცოდვებიც.

რაც შეეხება სინარმანებს, «დალატიკის» დადგმა უთუოდ შედგება მუშაობისა, კოლექტიური მოქმედებისა და თანამ-შრომლობისა, და მანკურებელი იმისა, რომ ახალგაზრდობა არ არის ურთი შეთანხმებისა და დიხიბილინისა. სინარმა-ცვდ არც ის ჩაითვლება, რომ კოლონიის კრებაზედ არც იყო აღნიშნული ქართული თეატრის მნიშვნელობა და არ იყო გამოუქმული საზოგადოების გამყოფილება. სიტყვა კი უთუ-ოდ გვეთვინდა კოლონიის თავმჯდომარე.

რამდენიმე წლის წინად, ახლგაზრდობის დავმჯდომარემ, მი-უხედავად სინარმანისა და საყვავდობისა, რომ ყველაფერი კვთდება-ახლგაზრდობის გარეშე, «კერძო ინიციტივით», მაინც აღნიშნა, რომ პარიზში გამართულ იქმნა სადამიკები: ალექ-სანდრე პატრიონიკილასა, მთა რუსთაველასა, ილია ტავაძე-ვაძისა და სხვანი.

«დღეს კი თავმჯდომარის დუმილმა და სწავიერთმა სიტ-ყვის-მოქმედებმა მისცეს განსაკუთრებული სახითი ახლად დაარსებულ დასს. ის წარმოდგა ბევრ რეორდ რადაც წყვილიადით მიხილი «პოლიტიკა».

უნდა ითქვას კიდევ ერთხელ, რომ ბევრი გაუგებრობა იკადგმა ჩვენში პოლიტიკის მიმის გამე, რაც არის ალგათ შედგეა მონობისა და პოლიტიკანეც საკვირველი წარმოდ-გენისა.

ამომბენ, რომ დღეს თურმე ახლგაზრდა აღარ სდგას პო-ლიტიკის გარეშე...

თეთრი გიორგი დიდი ხანია რაც იგრძობს პოლიტიკის ლეკალიზაციისათვის. ჩვენთვის სავსებით გასაგებია, რომ თ-ა-ბა, რამედიც იყო მიხედილი რუსულ ტირანისა და სმი-რად უნებრით, და სან და სან ნებისთავ, რჩებოდა ერთუ-ლი მისი, ადვილად ვერ წარმოდგენდა, რომ პოლიტიკური მოქმედება არის აუცილებელი პრეპრეტი კულტურისა და საზოგადოებისა. ჩვენ კარგად ვიცით, რომ რუსეთის ფარ-ვლებში ქართული პოლიტიკა იყო და დარჩა განდის გარე-შე; პოლიტიკა არა-ლეკალური მოვლენა მონობის დრეც; პოლიტიკისათვის დამპყრდნელი ხდენის და სჯის.

რუსეთის იმპერიის დრეცხე ლეკალური საზოგადოებრივი მოვლენებისათვის ქართველს ესპირიტუალად ან პოლიტი-კის გარეშე დედა, ან დამპყრდნელთა პოლიტიკის გრეშ-ლად ან არა გრთავლად აღსარება. და სწორედ იმაშია ემიგ-რაციის უპირატეობა, რომ აქ ვაკვს სამუალება გავსადით ქართული პოლიტიკა საზოგადოებრივ მოვლენად, განვათა-ვისუფლოთ იგი სინეგლისაგან, მიცვით მას აღმასია-მეგრ წმინდა და მკარნი ქვაკუთხედი, გავანათოთ იგი შვეით საიო იფლოლოვისა, რათა ვავადვოდოთ არალეკა-ლურ მუშაკათვის ადვილობრივი მოქმედება და შევიძინოთ გვრდობაშიც პოლიტიკური შეკავრება.

სწორედ გრვინულ პოლიტიკანეც დამყარებულ საზო-გადოებრივობას მალ-უმს შეიძინოს საქართველოებისათვის პოლიტიკური მოვალეობინი და ამით შექმნოს სული ემიგრ-ციის სამინაო საქმეებს, რეორდინდ არის: მგინიგრება, სკოლა, წიენთსაგავი, ვკლესია, თეატრი, ქველმოქმედება და სხვა.

თუ პოლიტიკა გვრდნობა უპირველეს ყოვლისა საშინაო საქმიანობას, მდრე მართი თავისი წინხვლით იგი სელოს-უწყობს საზოგადოებრივ წარმარებას.

«დალატიკის» დადგმა გვკვის გარეშე, რომ გვეთვინს საქმი-ანობას. მაგრამ ამის გარდა, და საერთოდ თეატრის აღმწ-რელობითი მნიშვნელობის გარეშეც, «დალატიკს» აქვს ჩვენთ-ვის განსაკუთრებული თვისებანი, ისტრია და შინაარსი.

კანშული მწერლობის თვალსაზრისით «დალატიკი» გვეთ-ვის უნდა ლიტერატურას; ქართულად რამდენიმეჯერ ნა-თარგმნი ეს თხზულება მაინც არ არის შეილი ქართული წმინის; ქართული გარეშეც მისი კრიტიკა ადვილად შესაძ-ლებელია, რეორდინდ დრამატიული ნაწარმოების, მოქმედების და თეატრალური ტენსიკის თვალსაზრისითაც, ამ მართი, რეორდინდ მისწრაფვით და შინაარსითაც, «დალატიკი» დღევან-დელ მკითხველს ალბათ ვერც დააკმაყოფილებს. სწავი ემიგ-რაციამ აღწერილი ახალგაზრდათა თავის «დალატიკი» გამოიწ-ვევს გაუგებრობას და მისი ანთედეში შეედარება კითხვით ნიშანს: რა უნდოდა ავტორს? სწინაევი იმარჯვებს თუ მარც-ხედება? და სწორედ მთელი სიმძიმე «დალატიკისა» სწინაბის პრდებლუაშია.

მაგრამ დრამატიული ამოცანის გარეშე, გარეშე თვით ურჯულთა თარგმისა და პოლიტიკური ორიენტაციისა, «დალატიკს» აქვს კიდევ სულ სხვა მნიშვნელობა ჩვენთვის.

ეს სხვა მნიშვნელობა არის ის განდებები, რომელიც «და-ლატიკი» გამოიწვია თავის დრეც ქართველ საზოგადოებაში, ის გავლენა, რომელიც მან მოახდინა თანამედროვეებზედ, ის დრმა კვალ, რომელიც მან დასტოვა ქართული არბო-ნების ისტორიაში. ამიტომაც, მიუხედავად იმისა რომ «და-ლატიკი» კანშული მწერლობის თვალსაზრისით სავსებით გვე-თვინს უნდა ლიტერატურას და მის ავტორს ვერ დაგვიშვებთ ძველი უკვდავებისა თავის თანამემამულეთა შორის, «დალა-ტიკი» მაინც რჩება ხარვედ ქართული სინამდვილისა მე-20 სა-უკუნის დასაწყისობათა.

მართალია, ჩვენ ვიმედოვნებთ, რომ გე მარე სინაადვი-ლე თავისი დეუსტირი სახით მალე გამოივლდება, მთლად წა-იძლება და დაუთმობს ადვილს უფრო ბენებრივს და სანა-ტრელს, მაგრამ იმ პიეტის თქმის არ იყო, რომელიც გულ ტარებმა ეძებდა დაკარგულ სამშობლო, რომ საუბრედ-რედ «დღესაც მაგონრთხან რამეგადა, ცხვრელების მთაგადა, ჯერაც ვერ ძლეული, დაქტრის წყეული-სატანა, წყვდადი გარშემოვხვეული!»—ნუ თუ ამ სატანის მანქანებით კვლავ განმეგრდება ის, რომ იძულებული გავნდვით კვლავ ოთარ-ბეგებში ვემიოდ გმირები?—უთუოდ პარადიკსალურია ეს შესაძლებელია.

მწარე და აუტანელ ის, რაც წუთიერად მაინც იმედად ჩაითვლება «დალატიკი». მისი კვლავ წარმოდგენა საჭირო იყო ემიგრაციისათვის, სადაც ჯერ ციხეხალია უმოქმედო გურუხიანი ცენგა, დუალიზმი საქმის და რწმენის, რუსუ-ლი სკოლის და ქართული სხეულის, სადაც კიდევ გუშინ-დელისამეგრ პლატინიური უნაყოფო სიყვარული ადვილს უთმობს კუჭის საკითხს და თავს იმართლებს: არა უშავს რა, არ მომკვდარა მხლოდ სინიკს...

«დალატიკის» შემდეგ ჩვენ თვალწინ გვიდგება პირშიც შუ-ლი იმ დიდი მგონისა, რომლის ჩანგი მხლოდ ერთს ემ-სახურებდა და შეუწყვეტდა, დაუღალავად, სხვა და სხვა კალთი ერთსა და იმავე მანგრედ ვაკვსადა: «გრედ იყო მისი სახელი, ვინც მთა გასგვალს პარეგადა»-ო...

სასტიკი და ულამბელია სინამდვილე, საუბრედრედ ჩვენთვის—სინამდვილე ჩვენი დრეცისა, რომ ამ დიდი მგონ-ის შვილი აქ, ჩვენ გავრდით, სხვა ბანაკშია და იმ თეატრს ანუეტილს- რეჟელსაც «დალატიკის» ავტორი ჰქმნიდა!

მოვევლის თუ არა მისგან ახალი «დალატიკი», გადასათარ-გმნელი გადმობროლი? და თუ მოვევლის, ნუ თუ იგიც გამოიწვევს ჩვენში გუშინდელისამებრ სანუგეშო აღდრთ-ვანებას და დღესაც ვეყვით ავტორს: «რეს აწმყვს გულ-გატეხილთ აღარა გვწამს მოშავლი, მაშინ შენსკენ იმწირე-ბა, ოთარ-გგეო, ჩვენი თვალის!»

ნუგეში უმიედობის დრეც—დასარცხებულთა იმედაა, და სწორედ ამ უმიედობის დრეცის იმედი, ეს იდეალი ნუ-გეში მონასა ქართულმა საზოგადოებამ, თეატრმა, აწრეგე-ბამ ჩრდილდეთში «გაიუქინებულთა» ავტორის თხზულებასში.

ეს არის «დალატიკის» გუშინდელი მნიშვნელობა. იგი ჩვენ-თვის დღესაც მკვერტეხველი სურათია იმ შემკვიდრებელ-სხვადასხველად, რომელიც ვვარუნი განვებამ. დიას, დამარ-ცხველ მამებთან ერთად ჩვენც ვართ სისხლი და სდრეც იმ თაღებისა, რომელსაც დაგ თქვა:

«მოვიდნენ—და რა? ხელ ჩაგვემწარა... ვაი, ჩვენ იმეცს... ვაი, თქვენ მოვლას».

«დალატიკის» გავლენა იყო იმდენად ძლიერი ქართულ სა-ზოგადოებაზედ, რომ დღესაც სწავიერთთათვის ის დარჩა პოლიტიკური გზის მემსნიშავ ვარსკვლავად.

და აი მოვევსა გულგატეხილის კვრება «კავასიონის» ფუნდემბიტან.—გულგატეხილი «ინტელეგენტი», დალილი «შეგუების უნარით», მაინც ვაკვსადაგებს «შეგუების უნარს», რათგანაც მისთვის სწინაბობა «ვაკვადრე შემბასეგ» მალდა სდგას; მას უკვირს, რეორდ თუ «დღემდის კიდევ შევრიგე-ბელ, შეუწყვეტელ ბრძოლას ქადაგებოდ». მისთვის მიუღე-ბელია ეს «ვაკვადრე შემბას», რომელიც თითქმის ინტერიაშ ჩვენ მისიად გავკვსადა, რათგანაც, მისი აწრით, ქართვე-ლი სალხი ერთად არ ჩაითვლებოდა, რომ მას «სწინაბობის თვისებები მტკიცედ არ ჰქონდა გაუქდარი». მისი რწმენით ააშ გავიადებულ წარმოდგენას თავის თავზე და ძალეგსეგ უნდა თავი გავანებო, და უნდა ამოვიწრიოდ სწინაბობის გზა, მიუხედავად იმისა, რომ «მძიმეა სწინაბობა» მთელი ერისათვისა, ყოველ ბერკილეგზე, ყოველ ჯკარსე უფრო მძიმეა, და ამიტომ ბევრი ქართველი ვერ უძლებს მას და «საბა ბერობას არჩევს»!!

ჩვენ კი ვიცით, რომ საწყალი სწინაბი თავს იკლავს... მან გვრ აღსრ და დრხეული შვილი! საბა ბერი კი, დარწმუნე-ბული სწინაბის დალატიკი, მაინც სწრედა გრს და მოქმედ-ება.

გულგატეხილი «კავასიონის» თანამშრომელი ოუ დაუკ-ვირდებოდა «დალატიკს» უფრო ბეგითად, მიხვდებოდა, ვის და რატომ მისცა იუქინმა სახელი სუბათით...

«დალატიკის» ნამდვილი ამოცანა სწორედ ავტორის კერძო ცხვრებაშია, მის პირად საიდუმლო განდევნება, სადაც თითქმის ჩამტრალი ალი გრვინული სიამაყისა გრძობის აღ-სწრელებულს, უნდა თეატრის აღმშენებელს, და თავს იმარ-თლებს აწმყვსათვის, თავის წარსულს კი სედაც «ვაკვადრე-რი შემბის» მეთაურად. ის სემ, მაინც, სუბათათვილია!

თითქმის ამკვარსავე გრძინდაც, თითქმის იმავე ორტუ-ფვლას და მსგავს განდებებს ვაძულავთ ჩვენ «კავასიონის-ფუნდემბისეგ» 1)

«კავასიონისა» წინადაც მოვევა მაგალითები გულგატეხი-ლთა და დამარცხებულთა უმიედო ლდიკისა. მაგრამ უკაც ნასკნელ ბარათში ის მწარე უმიედობა წრფელი გულისა ინ-სნება უფრო შეგუების «დალილობით, რათგანაც იგი სწე-ული და წუთიერია. ბ. გ. ა. ურეხელი ბოლდს და ბოლდს სწრს სდრებას ნამდვილი გაუტრესელთა «ტრადიციის კაცი ვარია», და მართლაც მასში სკარდებს ლდიკის გარეშე სხვა გმუნება» თხელი ნიღაბის ქვეშ იწვიის სხვა გრძინდა, რათა, განაც მას უყვარს, და ძლიერად უყვარს «ეს აბათობი ძველ-თავან ძველი». ამას იგი ვერ დამალავს, და თავს ანეგებს ყვინდაც, უკუ-ადგებს თავის ნიღაბს, რომელიც მას, აღმ-დოლობულს, უკვე ვერ დაუფარავს და სწრს სწორედ მათ, დიდებას, ვინც ამკვებს: «სანჯლის დაკვრა, ქართველებმა, გულში ვიცით; ვისაც ურჩევია მიძინებულ სამშობლო, სა-ქართველდ «ინტელიტით მუდამ შდელთარი», და მიუხედავად იმისა, რომ მტერმა აბგვრი გივი დასდგა გულში ჩასურტე-ლი წმინდა დრეობითა», რამს უკვრავს ამ «გიყებს», თავგანს სდგმს ამ დრეშეგს, და გადებული მათი სიგმირით, მუხლს

1) ის, «კავასიონის», წიე. მე-6-ე. გ. ა. ურეხელის ბარათი.

იდრეც მათ წინაშე, ვისაც გულში აქვს «გეგის ბოლი აა-სრდილი სეგადა»: «გეგისი, სიკვდილს უკვნილად და მკვს მისთვის მენაწენებოდა».

ბ. გ. ა. ურეხელმა ბოლდს და ბოლდს «გეგისი» სწინაბობა შვილები ვერ დიდაგვენ სამშობლო; რომ ქართუ-ლი ტრადიციის ინაკლი სულ სხვა არ ს. და ის აწრდებს თა-ვისი გულის სიღრმეში გამჯდარ კვებს და უკიდურესობამდე გამწვავებული ახალი მხხვერბლის წინაშე გაიძანის: დგე, აღხვულდგე! «ტუილისი სხეე ვაირაკლდება და ნაგებარში ჩადგება წყალი»!

ბ. გ. ა. ურეხელს ეს სწამს, რეორდ იმ პირთა, რომელ-თაც ახახვლებს და ადიდებს, და მან ისიც იცის, რომ სხვა-ნიც არიან, მტრნიც არიან: «დუმილინი ჰვარვენ ერთგულთა მგთა». და ჩვენ ვვიქრდობთ, რომ ბ. გ. ა. ურეხელი უთუოდ დაჰკარგავს წერტილებს მორესილინისა და წელში გასწრ-ბული გაუტრესელი—დაეთანხმება ქართველ გრს, რომ «გე-ლი ვაკვს პაპთაგული, სისხლი გვიყვის და წდვებში. სისხ-ლი ლამტრებას ჩვეული, მკლავიც ვაკვს შამქერს ნაგადი არა ვართ გამდრჩელი»!

ვიორგი სატარელი

კოლონიის კამბა

—23 ოქტომბერს პარიზში მოხდა ქართული კოლონიის კრე-ბა. კრებაზედ წარმოსტევა ბ. გ. ჟურულმა სიტყვა 1924 წლ. აჯანყების შესახებ, და ბ. დ. ვანაძემ წაიკითხა მოხსენება 1922 წლ. ხევეტრეთის აჯანყების შესახებ.

ეს კრებე იყო არაჩვეულებრივი. ხალხი უფრო ძილის გან-წყობილობაზედ იყო. მიწყდა ძველებური ყიძინა... ხალხი დაი-ლდა... მაგრამ მის სახეებზედ კიდევ კითხულობთ რომ ფსიქო-ლოგიურად ის ჯერ კიდევ არ არის მთლად განწმედილი, სიმაღ-ლეზედ, საერთო თანამშრომლობისათვის. და ის გულგატეხი-ლობა გამგეობის, რომ «ქართული საქმე პირადი საშუალებე-ბით აროდეს გაკეთებულა» მხოლოდ ამის შედეგია. ჩვენ კი გგვონა ჩვენი ნაკლების შთაგონების მაგიერ შეგქმნათ საფუძ-ველი საერთო, გროვული თანამშრომლობის და «პირადი საშუალებით» შესაძლებელი გახდება ჩვენი საქმის ყვობა.

მაგალითად, შვიდი წლის განმავლობაში თეთრი გიორგი თავის ორგანოს სტეპში მის წევრთა საწევრო გადასახალით. ესეც ხომ ქართული საქმეა და ფაქტი!

ამ მზრივ ბ. გ. ჟურულს მიერ წარმოდგენილი გეგმა ფრი აღ საინტერესოა. თუ ის არ დარჩა გეგმად. ისე როგორც ბევ-რი ჩვენი საქმიანობა ინახება მხოლოდ გეგმებსა: ოქმებსა, აქ-ტებსა, დადგენილებებსა და მსგავს მოვლენებში.

გგვონა, რომ ბ. გ. ჟურული ვიარე ამ გეგმებს ახალ გამ-გეობას უთავაზებდეს, თვით უკეთეს განმანორტიებულად გა-მოდგება მისი. ოღონდ საჭიროა უფრო მეტი თავისუფლებით აღკუტრვა თავისა, უფრო მეტი გამბედაობა.

დამსწრე.

მ რ ნ ი კ ა

—ამა წლის, 15 ოქტომბერს, სენტ-უენის სასაფლაოზედ, მო-ხდა კურთხევა ქაქუცა ჩოლაყაშვილის ძეგლისა.

—თეთრი გიორგის «რედაქტორი პროფესორი მის წერეთელი მიიწვია ბრიუსელის უნივერსიტეტმა და დაავალა ლექციების კითხვა ქართულ ენასა და ასირიოლოგიაში.

ვუსურვებთ დიდ ქართველ მეცნიერს წარმატებასა და ნა-ყოფიერ მოღვაწეობას.

—გამოვიდა «მხედრის» მე-5-ე ნომერი. ყურნალი კარგი ში-ნარსის არის. განსაკუთრებულ ყურადღებას იქცევს წერილი სამხედრო სტორიიდან.

წიკილი ბარლინიტან

ჩვენი გრვინული გმირის ქაქუცას სხვების პირიგანემ-ლად ბერლინიში 24 ივლისს მოწვეული იყო სამგლოვიაროდ კრება. კრებას დაესწრო თითქმის მთელი ბერლინის ქართ-ველობა. დარგანი მდრთული იყო გრვინული დრეშებით. და მუში ქაქუცას სურათი შავებით და ყვავილებით შეგკუ-ლი. სურათის წინ გნოდ წმინდა სანთელი. კრება გახსნა ბ. ტ. მარგველაშვილმა, რომელმაც თავისი სიტყვაში აღნიშნა ქაქუცის რდილი საქართველოს გრვინული ბრძოლის ისტო-რიაში. ამის შემდეგ საზოგადოებამ ფსხვად ადვილით იღის შინა «საუკუნოდ იყო სხენება მისი», რამელსაც მესანიშ. ნავად გაღვადენ ბ. ბ. ვ. ანბეტელი, თ. ირემავილი, და. სა-დირამილი, ა. მტრთავი და დავ. დამამიძე. შემდეგ ნიკ-ნაკაშიძემ წაიკითხა თავისი მოვლენიანი. ბ. მის. ყალხიძე-ლმა სიტყვა მტრად მკანდობიარე სიტყვა. კრება დამთავრდა გრვინული ჰიმნით და ყველა გრმნობდა, რომ ჰიმნის სიტ-ყვირი ქართველთათვის წმინდათა-წმინდაა, და რომ ეს ახეა, ამის თავგენნი სემ თვით ქაქუცა და ათანხი სხვანი, რე-მგლინც სამშობლოს მგწინდენ. დიდება მათ!

გახეთი «თეთრი გიორგი» ევიორება:

წლიურად 20 ფრანკი.
6 თვით 10 ფრანკი.
ცალკე ნომერი . . . 2 ფრანკი.

ფული და წერილები უნდა გადმოიგზავნოს შემდეგი მისამართით: M. Dadiani, 4, square du Trocadéro, Paris (16°)

Tel. Paris 45-17

Imp. DUPUIS, 63 bis, rue de Billancourt — Boulogne

Le Gérant: Félix KALDENBACH